View the original article

ДОНБАС

«Діти вже кричали, що хочуть їхати». Чому батьки відтягують виїзд із прифронту

Радіо Свобода

31 жовтня 2026, 11:00

Родина Тетяни з дітьми спочатку виїхала з Дружківки до Краматорська, а звідти – вже на Черкащину. На фото: Дружківка, вересень 2026 року

Вікторія Гола, Вільне Радіо, для Радіо Свобода

«Діти вже кричали, що хочуть виїхати», – зізнається Тетяна, яка довго не наважувалася поїхати з родиною з Краматорська, попри наближення лінії фронту і регулярні удари російських КАБів та дронів. Із населених пунктів регіону, де оголошена примусова евакуація, за даними Донецької ОВА, потрібно евакуювати понад 1700 дітей.

Чому батьки відкладають виїзд? Що змушує таки ухвалити рішення про евакуацію? Та з якими труднощами стикаються люди на новому місці?

▸ Про спільний проєкт Радіо Свобода та Вільного Радіо

«Виїжджати ми, звісно, не хотіли»

Родина **Тетяни з Дружківки** з двома дітьми (10 та 12 років)зараз живе в селі на **Черкащині**.

«***Виїжджати ми, звісно, не хотіли***», – каже **Тетяна.**

Евакуйовуватися родині довелося двічі.

Військові 93-ї ОМБр ЗСУ «Холодний Яр» полюють на російські дрони у Дружківці, лютий 2026 року

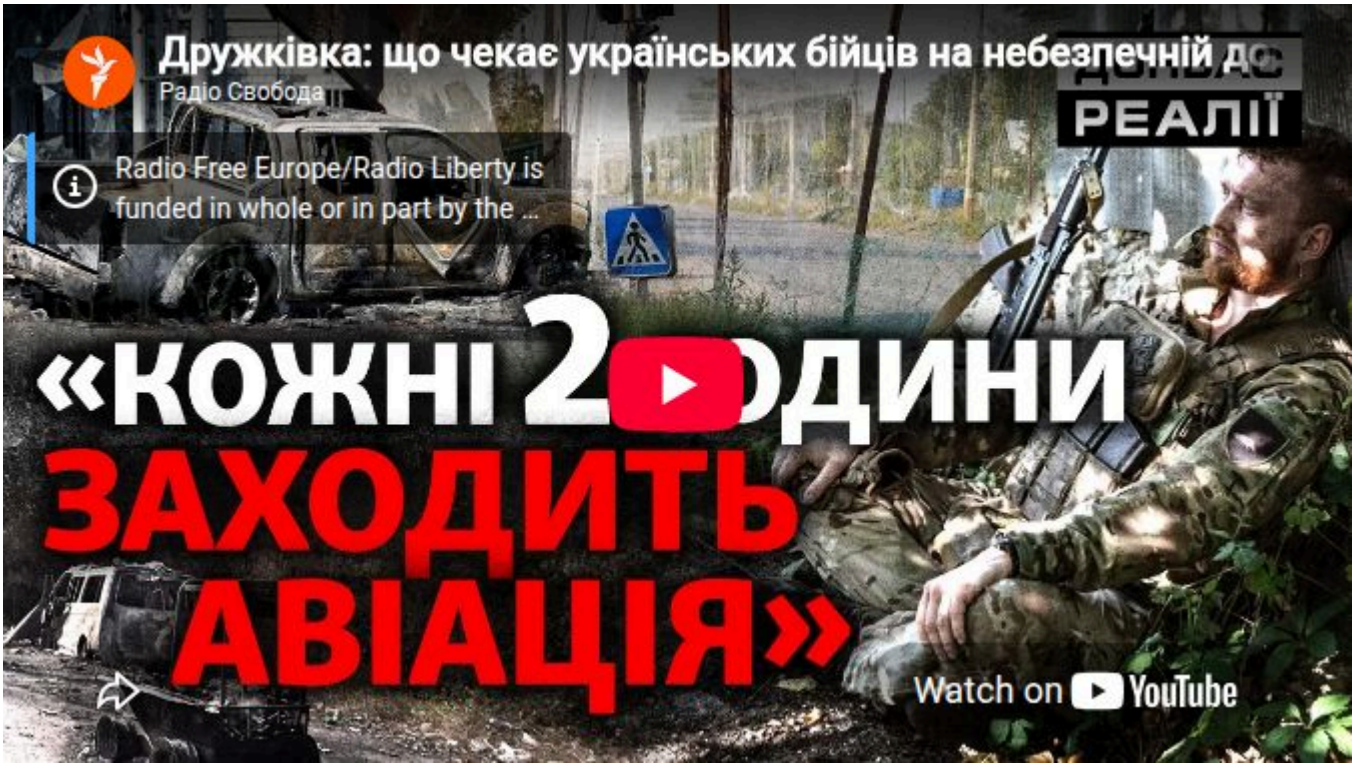
Спершу, у січні 2026 року, спробували поїхати недалеко – в **Краматорськ**.

Житло Тетяна знайшла за три дні: винайняла однокімнатну квартиру. Чоловік, який працював у комунальній службі, ще довго їздив на роботу до Дружківки.

Спершу він добирався на авто, але згодом російські дрони почали атакувати транспорт на дорогах. Тоді чоловік пересів на велосипед, до родини в Краматорськ їздив лише на вихідні.

В один із таких приїздів він отримав дзвінок від сусідів із Дружківки – вертатись більше не було куди.

> *«Він приїхав, і тут дзвонять сусіди. Кажуть: «Ваш дім горить». А там же все було. Ну все, упакована квартира, як була», – ділиться Тетяна.*

До орендованої однокімнатної квартири вони встигли перевезти небагато: ліки, дитяче взуття, трохи одягу. Все інше лишилося вдома – холодильники, пральна машина, телевізор, дитячий диванчик, який незадовго до того купили.

«***Усе від голки до нитки, усе згоріло***», – каже жінка.

> **“ Дзвонять сусіди. Кажуть: «Ваш дім горить». А там же все було**
>
> Тетяна

Тоді вони з чоловіком вирішили поїхати в Дружківку подивитися на квартиру.

«***Я потім про це дуже пошкодувала.*** Це небезпечно було, по-перше. Якби дорогою щось нас накрило, діти в Краматорську

сиротами лишилися б, виходить. А по-друге, я побачила, як це все догорає. Я потім два дні вдома в Краматорську сиділа й ридала», – пояснює Тетяна.

У Краматорську ситуація теж погіршувалася. Рішення їхати далі, за словами жінки, вже не потребувало довгих роздумів:

> *«Там така обстановка, що діти вже кричали, що хочуть виїхати. У Краматорську вони навіть раділи, що поїдуть. Вийти нікуди не можу. За чоловіка переживаю».*

Вивозила родину цього разу вже поліція.

Наслідки влучання російської авіабомби по супермаркету в Краматорську. Краматорськ, Донецька область, 20 серпня 2026 року

У Донецькій області через просування фронту і зростання загроз, громада за громадою розширюють зону примусової евакуації родин із дітьми.

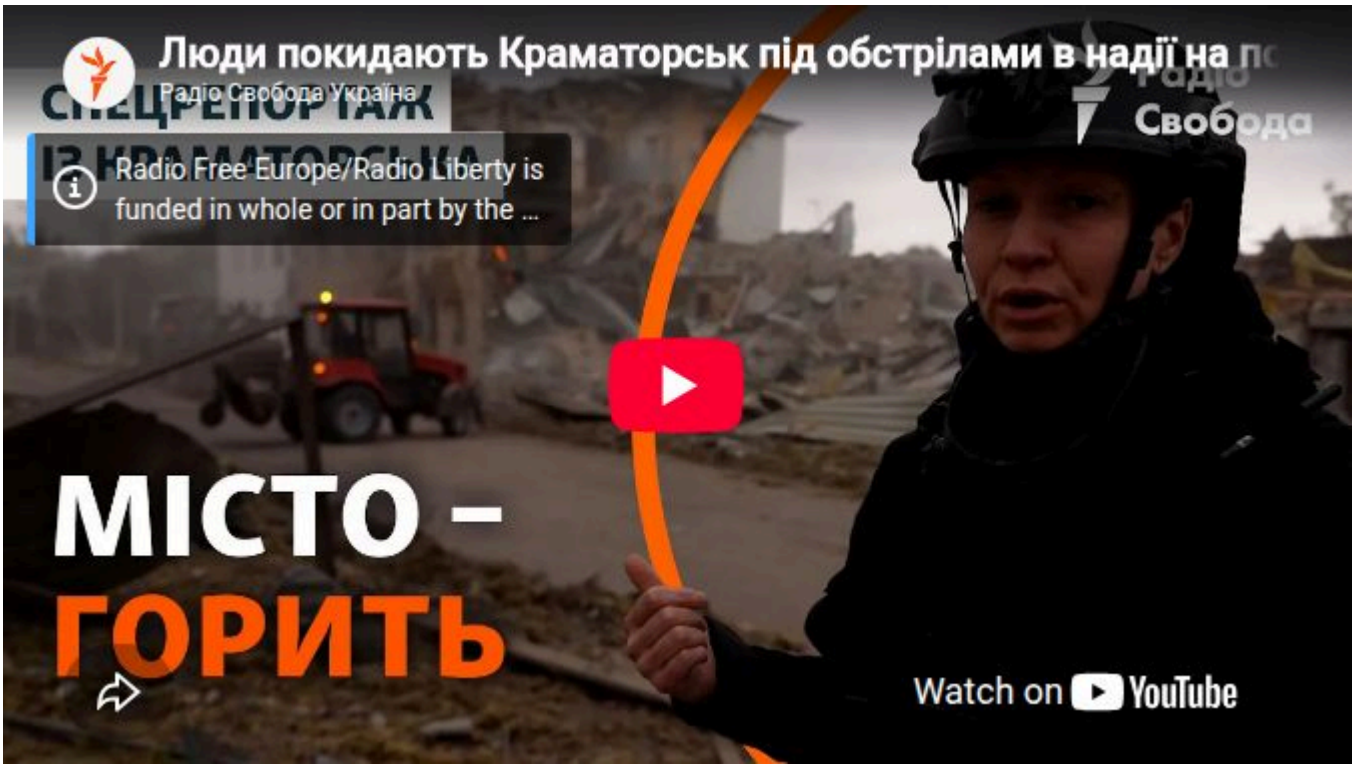
Однак, попри пряму вимогу виїжджати, деякі родини відмовляються.

Наприкінці жовтня кількість дітей, яких необхідно вивезти, різко зросла з понад 380 до майже 1750: зону примусової евакуації поширили на всі населені пункти Слов'янської та Краматорської громад.

«Станом на 28 жовтня 2026 року в зоні примусової евакуації на Донеччині залишаються 1 746 дітей із 1 580 сімей», – розповіла на брифінгу начальниця служби у справах дітей Донецької ОДА **Юлія Рижакова**.

Розподіл по громадах, за даними ОДА, такий:

- Слов'янська – 1 234 дитини;
- Краматорська – 484 дитини;
- Святогірська – 27 дітей;
- Новодонецька – 1 дитина.

За даними ОДА, від початку примусової евакуації дітей з населених пунктів Донеччини до 28 жовтня 2026 року вивезли 22 676 дитину з батьками або іншими опікунами.

▸ **Як працює примусова евакуація родин із дітьми**

Чому виїжджати стає дедалі важче

Проте держава, зобов'язуючи людей залишати прифронтові території, не дає відповіді на головне для них питання, каже керівник Гуманітарної місії «Проліска» **Євген Каплін.** За його словами, найчастіше люди відмовляються виїжджати, бо не розуміють, де далі будуть жити.

«Люди не розуміють, куди вони їдуть», – коротко пояснює Каплін.

Евакуація гуманітарною місією «Проліска», Слов'янськ, Донецька область, травень 2026 року

Гуманітарна місія «Проліска» працює на Донеччині з 2014 року. Вона евакуює людей із прифронтових районів, зокрема родини з дітьми, маломобільних людей і тих, хто потребує медичного супроводу, а також допомагає облаштовувати місця тимчасового проживання.

Від початку повномасштабного вторгнення до вересня 2026 року місія евакуювала близько 85 тисяч людей із восьми областей України.

Працівники «Проліски» показують родинам фотографії облаштованих місць тимчасового проживання в різних регіонах України – і, каже Євген Каплін, це дійсно допомагає їм наважитись на евакуацію.

> *«Коли ми показуємо такі об'єкти, то люди, бачачи, що там є гарні умови, виїжджають», – розповідає керівник «Проліски».*

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
«Куди ж я поїду?» Чи справді переселенцям не вистачає місць для розселення після евакуації

Одні хочуть лишитися ближче до рідного регіону, інші після кількох переїздів прагнуть оселитися якомога далі від фронту. Із батьками під час виїздів працюють і психологи.

«Інколи це працює краще, і люди можуть взяти контакт психолога. Навіть якщо вони не виїдуть просто в цей день, вони погодяться виїжджати і зателефонують до нас з проханням їх евакуювати», – каже керівник «Проліски».

> **“Люди, бачачи, що там є гарні умови, виїжджають**
>
> Євген Каплін

Сама евакуація влаштована так, щоб закрити різні потреби родин. За словами Капліна, на початку жовтня 2026 року «Проліска» найбільше зосереджена на Слов’янську, Краматорську та Олександрівській громаді.

Для тих, хто хоче забрати з собою багато речей, організовують вантажну евакуацію: можна вивезти не лише документи й одяг, а й меблі, холодильники та інше майно. Ті, у кого майна немає, їдуть автомобілями до транзитних центрів, а звідти вирушають до місць проживання в різних регіонах.

Евакуація сімей із дітьми гуманітарною місією «Проліска», Малотаранівка, Донецька область, червень 2026 року

> Каплін зазначає, що небезпека для евакуаційних команд зростає через розвиток російських безпілотників та збільшення дальності керованих авіабомб, і закликає не чекати, доки загроза стане безпосередньою.

За його словами, транспорт «Проліски» вже 117 разів атакувала російська армія, а навесні 2026 року дрон влетів у небронюване авто місії в **Олексієво-Дружківці**. У пасажирському відсіку були літні люди, дві жінки загинули.

> *«Я думаю, точка «червоної лінії» для кожної людини має бути – перший FPV-дрон, який десь поряд пролетів», – каже він.*

ЗАВАНТАЖИТИ

Що чекає після виїзду

Після евакуації родинам потрібно змінити тимчасове місце проживання на постійне, потім облаштуватися на новому місці. Знайти, куди їхати, виявилося складніше, ніж наважитися, згадує Тетяна підготовку до евакуації з Краматорська. Спочатку родина планувала оселитися у Харкові, але там лише відповідали, що вільного житла немає.

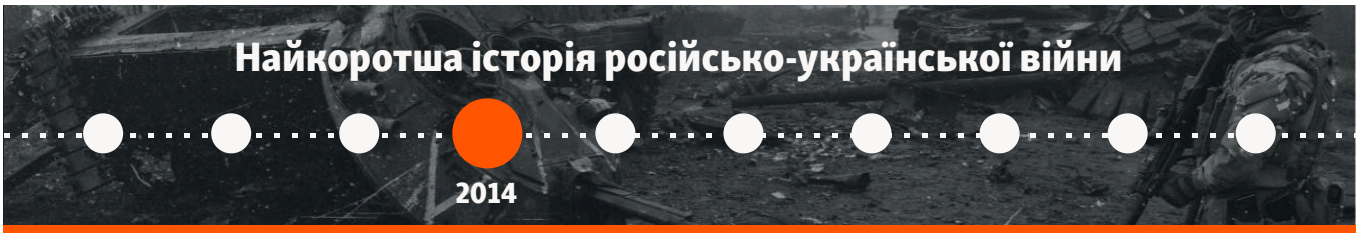
«*З дітьми й із тваринами не приймають ніде. Так казали всюди.* Нам вище першого поверху не можна, бо в нас котик. Він такий, як би, вуличний», – згадує

Тетяна.

Допомогли знайомі, які порадили їхати в одне з сіл на Черкащині. Жінка зателефонувала голові села й попросила про допомогу: «Я кажу: «Будь ласка, у мене діти, їх терміново треба вивезти». Днів чотири, і він знайшов нам дім. За комуналку, приїжджайте, живіть. І ніхто не питав, скільки дітей і тварин. Приїжджайте, будь ласка».

Про такий досвід родин із дітьми та домашніми улюбленцями розповідає і начальник Лиманської міської військової адміністрації **Олександр Журавльов**. Примусову евакуацію дітей у громаді оголосили ще у 2024 році, і зараз вже всіх евакуювали.

«***Основна проблема – це житло***», – підтверджує Журавльов.

Дивитись на сайті →

За його словами, державні програми допомагають, але не всі родини погоджуються на запропоноване. Громада пропонувала гуртожитки в **Кременчуці Полтавської області** та житло в селах.

Там домовлялися з місцевою владою та жителями, які мали вільні будинки, про поселення за оплату комунальних послуг або невелику орендну плату.

Та врешті ніхто, запевняє посадовець, не залишився просто неба.

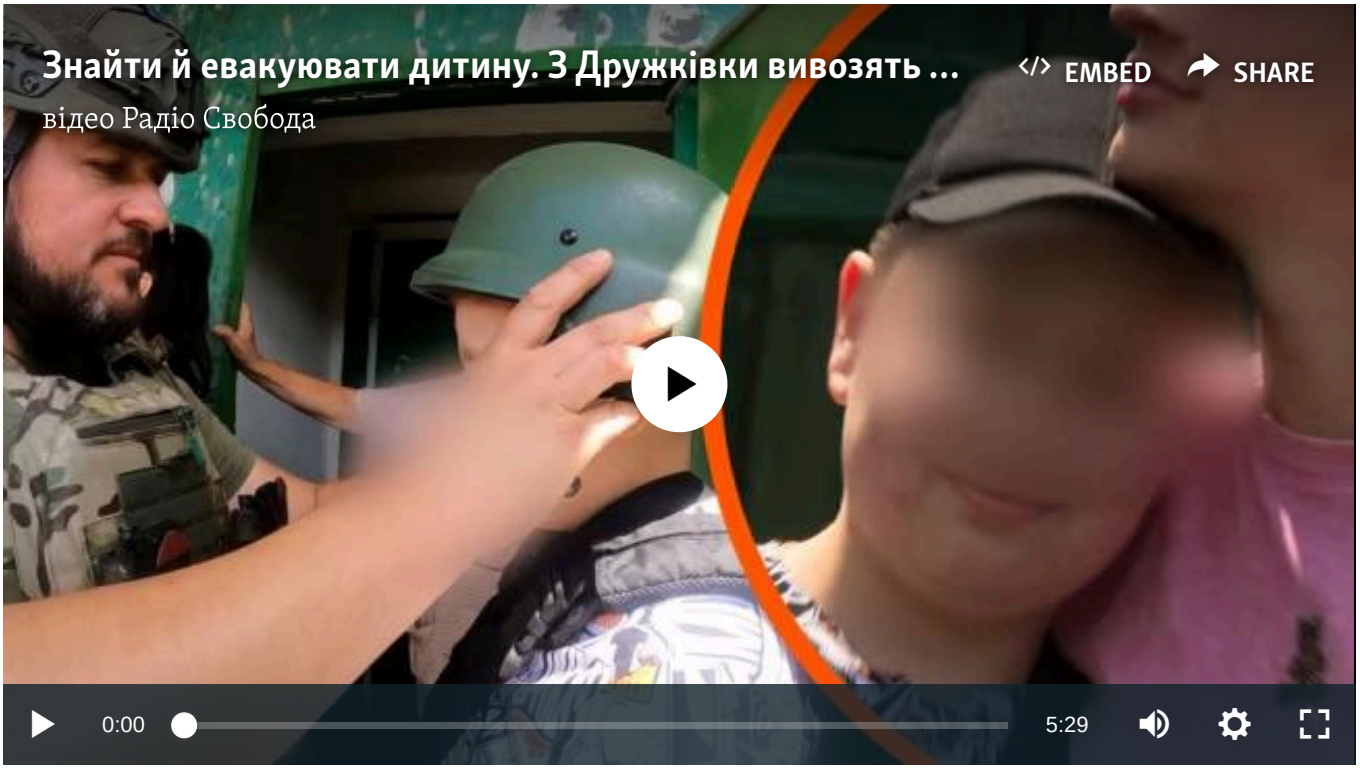
> **“ У школах ставили питання: «Де ви зараз знаходитесь?» І вони нам брехали**
>
> Олександр Журавльов

«Вони розселялись або за нашими програмами, або за державними, або самі знаходили собі житло», – зазначає Журавльов.

Водночас були родини, які офіційно вважалися евакуйованими, а самі повертались до Лимана й приховували це.

«***Ми з ними зв’язувались, вони нас обдурювали.*** *У школах класні керівники дітей ставили питання: «Де ви зараз перебуваєте?» І вони нам брехали», – розповідає*

посадовець.

ЗАВАНТАЖИТИ

Про повернення часто дізнавалися пізно, інколи лише коли діти зазнавали поранень.

Подібний випадок був і в Лимані у квітні цього року. 17-річному хлопцю відірвало руку після удару російського дрона, його евакуювали військові. Поліцейські вивезли 12-річна сестру хлопця та матір, вони не постраждали.

Цю родину вже евакуйовували два роки тому, але ті потайки повернулись.

«***У нас є заведені дві кримінальні справи з приводу батьків*** таких, які порушили примусову евакуацію», – повідомив очільник МВА.

Бували в громадах Донецької області і випадки загибелі дітей в населених пунктах, звідки була оголошена примусова евакуація, але батьки не дали їх вивезти.

У грудні 2024 року у селі Шевченко Покровської громади загинув 11-річний хлопчик, чия родина вирішила повернутися додому.

Тих же, хто не виїхав, опинився в зоні бойових дій та вижив в умовах боїв з просуванням фронту через їхні населені пункти – вивозять вже росіяни. Згодом

такі родини знаходять на окупованих територіях, де Росія намагається мілітаризувати українських дітей і залучити до свого «ідеологічного середовища».

Тетяна з Дружківки згадує: першу вересневу ніч в абсолютно незнайомому для її родини селі, в чужому для них будинку без води і каналізації, було важко.

Діти плакали. Втім, подолати це вдалося: «Я ж мама, як то кажуть, із головою. ***Вікна помила, штори повісила, ліжка застелила, їхні улюблені іграшки розставила. І все, вони заспокоїлися***».

А вже трохи влаштувавшись, родина планує на весну саджати на новому місці картоплю, якою поділилися сусіди.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Нічого не встигла взяти: ні вдяганки, ні на смерть. Як я тепер вмирати буду?» Історії евакуйованих зі сходу України

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Костянтинівка, Добропілля, Слов'янськ, Краматорськ. Наступальна кампанія РФ-2026 провалена?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Чому люди не виїжджають? Історії зі Слов’янська та Краматорська

Україна | Суспільство | Війна | Донбас

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.